

HALIMA XUDOYBERDIYEVA SHE'RIYATIDA ADABIY-ESTETIK
IZLANISHLAR VA IJODIY INDIVIDUALLIK

BOBUR NUSRATOV

Alfraganus universiteti Sharq filologiyasi kafedrasida o'qituvchisi

Orcid 0009-0002-4108-6712

b.nusratov@afu.uz

GulDU tadqiqotchisi

Annotatsiya. *Ushbu maqolada XX asr o'zbek adabiyotining yetuk vakili Halima Xudoyberdiyeva she'riyatidagi adabiy-estetik izlanishlar va ijodiy individuallik masalasi ko'rib chiqiladi. Shoiraning ijodiy tafakkuri, uning Sharq mumtoz adabiy an'analari bilan munosabati, badiiy uslubidagi original xususiyatlari va zamonaviy o'zbek she'riyatidagi o'rni tahlil etiladi. Maqolada Xudoyberdiyeva ijodining nazariy poydevori aniqlanadi. Vata n, ona, ishq va ramzlar tizimi tahlil qilinib, shoiraning poetik individualligini belgilovchi asosiy omillar ko'rsatib beriladi.*

Kalit so'zlar: *Halima Xudoyberdiyeva, she'riyat, adabiy-estetik izlanishlar, ijodiy individuallik, mumtoz adabiyot, badiiy uslub, lirik qahramon.*

LITERARY-AESTHETIC EXPLORATIONS AND CREATIVE INDIVIDUALITY
IN THE POETRY OF HALIMA KHUDOYBERDIYEVA

Abstract. *This article examines the issues of literary-aesthetic exploration and creative individuality in the poetry of Halima Khudoyberdiyeva, a prominent representative of 20th-century Uzbek literature. The study analyzes the poet's creative thinking, her relationship with the classical literary traditions of the East, the originality of her artistic style, and her place in modern Uzbek poetry. Based on the aesthetic views of classical thinkers such as Farabi, Avicenna (Ibn Sina), Omar Khayyam, and Alisher Navoi, the theoretical foundations of Khudoyberdiyeva's творчество are identified. The themes of homeland, mother, love, and the system of symbols are explored, and the key factors that shape the poet's creative individuality are revealed.*

Keywords: *Halima Khudoyberdiyeva, poetry, literary-aesthetic research, creative individuality, classical literature, artistic style, lyrical hero.*

ЛИТЕРАТУРНО-ЭСТЕТИЧЕСКИЕ ИСКАНИЯ И ТВОРЧЕСКАЯ
ИНДИВИДУАЛЬНОСТЬ В ПОЭЗИИ ХАЛИМЫ ХУДОЙБЕРДИЕВОЙ

Аннотация. *В данной статье рассматриваются вопросы литературно-эстетических исканий и творческой индивидуальности в поэзии Халимы Худойбердиевой — выдающейся представительницы узбекской литературы XX века.*

Анализируются особенности творческого мышления поэтессы, её связь с классическими литературными традициями Востока, оригинальность художественного стиля и место в современной узбекской поэзии. На основе эстетических взглядов таких классических мыслителей, как Аль-Фараби, Ибн Сина, Омар Хайям и Алишер Навои, определяется теоретическая основа творчества Худойбердиевой. Исследуются темы Родины, матери, любви и система символов, а также выявляются основные факторы, формирующие поэтическую индивидуальность поэтессы.

Ключевые слова: *Халима Худойбердиева, поэзия, литературно-эстетические исследования, творческая индивидуальность, классическая литература, художественный стиль, лирический герой.*

O'zbek adabiyoti tarixida ayol shoirlarning o'rni beqiyosdir. Uvaysiy, Nodira, Dilshod Barno kabi mumtoz shoirlar an'anasini XX asrda davom ettirgan Halima Xudoyberdiyeva (1947–2010) o'zbek she'riyatiga noyob ovoz va betakror uslub olib kirdi. Uning ijodi nafaqat shaxsiy his-tuyg'ularni, balki xalq taqdirini, ona-Vatan muqaddasligini va insoniy qadriyatlarni teran badiiy tafakkur bilan uyg'unlashtirgan ulkan mahoratning namunasi hisoblanadi.

Halima Xudoyberdiyeva she'riyati o'zbek adabiyotining so'nggi yarim asrlik rivojida muhim o'rin egallagan bo'lsa-da, uning ijodiy individualligiga oid maxsus ilmiy-nazariy tadqiqotlar hali ham yetarli emas. Shu sababli shoiraning adabiy-estetik izlanishlari va ijodiy o'ziga xosligini o'rganish bugungi adabiyotshunoslik fani uchun dolzarb masala bo'lib qolmoqda.

Ushbu maqolaning maqsadi — Halima Xudoyberdiyeva she'riyatidagi asosiy adabiy-estetik xususiyatlarni, mumtoz va zamonaviy an'analar bilan uzviylikini hamda ijodiy individualligini ko'rsatadigan poetik belgilarni tahlil etish orqali uning o'zbek she'riyatidagi o'ziga xos maqomini aniqlashdan iborat.

Tadqiqotda qiyosiy-tahliliy, tipologik va poetik tahlil metodlaridan foydalanildi. Manba sifatida shoiraning 2000-yilda nashr etilgan "Saylanma" to'plami, shuningdek Forobiy, Ibn Sino, Umar Xayyom va Alisher Navoiyning estetik qarashlari aks etgan asarlari asos qilib olindi.

Halima Xudoyberdiyeva ijodini tahlil etishda Sharq mumtoz estetik tafakkuriga murojaat etish metodologik jihatdan zaruriydir. Chunki shoira faqat zamonaviy adabiy muhitda emas, balki ming yillik mumtoz an'analar qadriyatlarini o'zida mujassam etgan ijodiy muhitda kamol topgan.

Abu Nasr al-Forobiy (873–950) o'z estetik qarashlarida go'zallikni insonning axloqiy kamoloti bilan uzviy bog'laydi. Uning nazarida haqiqiy san'at jamiyatni baxtli turmushga yo'llovchi kuchdir. Forobiy "San'atning oxirgi maqsadi — baxtli jamiyat qurishga xizmat qilishdir" degan fikrni ilgari sura turib, shoirning ijtimoiy mas'uliyatini falsafiy asosda ko'rsatadi. Bu qarash Halima Xudoyberdiyeva ijodida o'z in'ikosini topgan: shoira she'rlarini

faqat estetik zavq manbai sifatida emas, balki xalq ruhini ko'taruvchi, milliy o'zlikni mustahkamlovchi kuch sifatida tushungan.

Forobiy taqlid (mimesis) tushunchasini ijodiy qayta ishlash jarayoni sifatida talqin etadi. Bu yondashuv bo'yicha rassom yoki shoir umumiy g'oyalarni individual obrazlarda ifodalab, tomoshabinlar yoki o'quvchilar qalbiga nafaqat zavq, balki yangi tafakkur o'lchovlarini ham kiritadi. Xudoyberdiyevaning she'rlaridagi obrazlar ham ana shu tamoyil asosida qurilgan — oddiy turmush hodisalari chuqur falsafiy ma'no kasb etadi.

Ibn Sino (980–1037) she'riyatni insonning ruhiy va aqliy qobiliyatlarini uyg'unlashtiruvchi oliy san'at shakli sifatida baholaydi. Uning fikricha, haqiqiy she'riyat bilan oddiy ohangli matnlar o'rtasida sifat farqi mavjud: birinchisi insonni ma'naviy kamolotga undaydi, ikkinchisi esa faqat quloqni yoqimli ovoz bilan qoniqtiradi.

Ibn Sino arab va yunon she'riyati an'alarini qiyoslash orqali she'riyatning ikki asosiy vazifasini ko'rsatadi: birinchisi — o'quvchi yoki tinglovchida kuchli hissiyotlar uyg'otish; ikkinchisi — tashbehtar va obrazlar vositasida hayratlantirish, fikrlatish. Halima Xudoyberdiyeva she'rlarida bu ikki vazifaning uyg'un aks etishi kuzatiladi: uning lirikasida his-tuyg'ular to'lqini bilan birga chuqur fikrga undovchi timsollar ham mavjud.

Umar Xayyom (1048–1123) ruboiylarida hayotning o'tkinchiligi, taqdir va erkin iroda masalasi go'zallik va xunuklik, fojaviylik va kulgililik kabi qarama-qarshi toifalar orqali ifodalanadi. Bu ekzistensial yondashuv — insonning cheklangan mavjudligini anglab, shu chegaralar ichida baxtni va ma'noni izlash — keyingi davr shoirlari ijodiga ham ta'sir ko'rsatdi.

Xudoyberdiyevaning ishqiy lirikasida ham shunga o'xshash ekzistensial ohang eshitiladi. Unda muhabbat va uning o'tkinchiligi, hayotning beqarorligi va shu bilan birga har bir lahzaning o'zi bir boqiylik ekanligi teran his etiladi. Bu Xayyom merosi bilan ma'naviy -estetik yaqinlik Xudoyberdiyevaning ijodiy ildizlari qanchalik chuqur ekanini ko'rsatadi.

Alisher Navoiy (1441–1501) o'zbek she'riyatining eng buyuk namoyandasi sifatida mumtoz adabiy an'analarni o'z ijodida eng yuksak cho'qqiga ko'tardi. Navoiy she'rlarida Vatan sevgisi, ona-tabiati go'zalligi, kishilik va adolat ideali, shuningdek shoirning xalq oldidagi ma'naviy mas'uliyati asosiy mavzu va g'oyalar sifatida ko'zga tashlanadi.

Halima Xudoyberdiyeva she'riyati Navoiy an'alaridan to'g'ridan-to'g'ri ta'sirlangan. Shoiraning "Da'vat" she'ridagi vatanparvarlik ruhi, "Demakki, sen shoirsan" she'ridagi shoirning ijtimoiy mas'uliyat g'oyasi, ona-Vatan timsoliga murojaat — bularning barchasi Navoiy poetik tafakkuri bilan ma'naviy -estetik rishta orqali bog'liq.

Har bir buyuk shoirning ijodiy individualligini belgilovchi eng muhim omillardan biri uning lirik qahramonidir. Lirik qahramon — shoir dunyoqarashining badiiy ifodasi, uning hissiyotlari, fikrlari va orzu-umidlarining she'riy timsolidir.

Halima Xudoyberdiyeva lirik qahramonining asosiy xususiyati — uning ham ayollik, ham shoir, ham fuqaro sifatidagi uch tomonlama tabiatida. Bu uch tabiat shoira she'rlarida organik tarzda uyg'unlashib, birortasi boshqasini siqib chiqarmaydi. Ayollik his-tuyg'ularining

nozikligi, shoirlik mas'uliyatining teran anglashilishi va vatandosh fuqaroning milliy g'ururi bir she'r doirasida uyg'un yashaydi.

Shu jihatdan Xudoyberdiyeva lirik qahramoni o'zbek adabiyoti tarixida o'ziga xos hodisadir. U Uvaysiy va Nodira an'analaridan ilhom olgani holda, o'z zamonasining va o'z shaxsining noyob izini qoldirishga muvaffaq bo'ldi.

Vatan mavzusi Halima Xudoyberdiyeva she'riyatining mustahkam poydevori bo'lib, uning barcha ijodiy davrlarida doimiy mavzu sifatida mavjud. Biroq shoira bu mavzuni faqat an'anaviy vatanparvarlik she'rlarining doirasida qoldirib qo'ymaydi — u Vatan tushunchasiga yangi estetik mazmun kiritadi.

Shoiraning "Da'vat" she'ri bunning yorqin misolidir. Unda Vatan uchun fidoyilik faqat siyosiy shior sifatida emas, balki insonning eng chuqur va tabiiy hissi sifatida tasvirlanadi. Mumtoz adabiyotdagi "jonfidolik" an'anasi bu she'rda zamonaviy lirizmning yangi qatlami bilan boyitiladi. Hissiyot va g'oya o'rtasidagi muvozanat Xudoyberdiyevaning poetik mahoratini ko'rsatadi.

"Vatan bayrog'i" she'rida esa milliy ramzning — bayroqning — poetik talqini o'ziga xosdir. Bayroq bu yerda faqat siyosiy belgi emas, balki avlodlar o'rtasidagi ma'naviy rishta, millat tarixi va kelajagini bog'lovchi timsol sifatida ko'rsatiladi. Bu talqin mumtoz adabiyotdagi ramziy fikrlash an'anasi bilan bog'liq bo'lsa-da, shakl va ruh jihatidan yangilikdir.

Ona timsoli Halima Xudoyberdiyeva she'riyatida ayniqsa kuchli badiiy va ma'naviy yukni o'z ichiga olgan. Shoira ona mavzusini nafaqat an'anaviy ulug'lash nuqtai nazaridan, balki chuqur psixologik va falsafiy jihatdan tadqiq etadi.

"Ro'molcha" balladasida ona timsoli bir oddiy buyum — ro'molcha — orqali ifodalanadi. Bu poetik usul — kichik bir narsani katta ma'no yuklovchiga aylantirishda — shoiraning ijodiy mahoratini ko'rsatadi. Ona mehrining abadiyligi, uning inson uchun tug'ma ehtiyojga aylanishi, ona ketganidan keyin ham uning izlari qolishi — ularning barchasi ro'molcha obrazi orqali gaplashtiriladi:

"Endi ona deymiz kimni?

O'g'lim bosiham kelsa:

Qizcham hidlab ko'ylagimni,

Uryon solar dam kelsa?"

Bu satrlar faqat his-tuyg'u emas, balki falsafiy savol ham bo'lib tuyuladi: ona o'tgach, uning o'rnini nima egallaydi? Kim o'sha iliq mehribon nazar bilan farzandlarini kuzatib turadi? Xudoyberdiyeva bu savolni javobsiz qoldiradi — va aynan shu sukut she'rning eng kuchli nuqtasidir.

Ona va farzand munosabatlarining yana bir qirradi quyidagi misralarda teran ifodalangan:

"Kelin emas, sho'rli bolam, bolam bo'lding,

Jon chiqquncha ko'ksimdagi nolam bo'lding.

Shu gaplarni aytgan tilim qirqilsa-chi,

Qandoq uzay, jonga bog'liq tolam bo'lding."

Bu satrlar o'zbek she'riyatidagi ona lirikasining eng kuchli namunalaridan biri sifatida baholanishi mumkin. Tildagi oddiylik bilan mazmuning chuqurligi o'rtasidagi muvozanat Xudoyberdiyevaning uslubiy mahoratini yorqin namoyon etadi.

Sharq mumtoz she'riyatida ishq ko'pincha ilohiy haqiqatga eltuvchi yo'l, oshiqning ma'naviy kamolot jarayoni sifatida talqin etilgan. Tasavvuf she'riyatida esa ma'shuqa ko'pincha Allohning ramziga aylanadi. Halima Xudoyberdiyeva esa bu an'anaviy tushunchani o'z ijodida yangicha talqin etadi.

Shoiraning ishqiy lirikasida sevgi avvalo insoniy his-tuyg'u sifatida, uning barcha chekliklari va ziddiyatlari bilan birga tasvirlanadi. Muhabbatning o'tkinchiligi, uning beqarorligi — bu yerda foja emas, balki hayot haqiqatining bir qirrasidir:

"Men uni topgandim ishqim faslida,

Ishq faslida u ham o'zgani topar.

Bu qiz ham bировga ketadigan gul,

Ushlab qololmagay na zar, na tillo."

Bu satrlarda lirik kayfiyat va falsafiy chuqurlikning uyg'unligi kuzatiladi. Ishqning o'tkinchiligi — "fasli" — vaqtning nisbiy xususiyati bilan bog'lanadi. "Gul" metaforasi esa mumtoz she'riyatdagi ma'shuqa timsoli bilan munosabat o'rnatadi, lekin bu timsol yangi, zamonaviy ruhda talqin etiladi.

Muhabbatni "zar va tillo" bilan ushlab qolish mumkin emasligi haqidagi fikr shoiraning qadriyatlar ierarxiasini ko'rsatadi: haqiqiy sevgi moddiy boylikning doirasidan tashqarida joylashgan, u erkin ruh singari ozod va tutib bo'lmasdir.

Halima Xudoyberdiyeva she'riyatining badiiy-estetik qimmatini belgilovchi muhim omillardan biri — uning ramzlar tizimi va obrazlar dunyosidir. Shoira an'anaviy mumtoz ramzlarni o'zlashtirib, ularga zamonaviy ma'no va ruh bag'ishlaydi.

Shoira ishlatadigan asosiy ramzlar qatoriga quyidagilar kiradi: Vatan (ona, tuproq, bayroq orqali ifodalanuvchi milliy ong ramzi), ona (mehr, abadiyat va insoniyat ildizi ramzi), gul (go'zallik, o'tkinchilik va sevgi ramzi), ro'molcha (xotira, mehribonlik va rishta ramzi). Har bir ramz Xudoyberdiyeva qo'lida yangi qirralar kashf etadi va o'quvchida kutilmagan badiiy ta'sir hosil qiladi.

Ramziy tafakkurning o'ziga xos xususiyati shundaki, u she'rni ko'p qatlamli qiladi. Xudoyberdiyeva she'rini birinchi o'qishda his etamiz, ikkinchi o'qishda tafakkur qilamiz, uchinchi o'qishda esa yangi ma'nolar kashf etamiz. Bu she'riyatning asosiy belgisi — teranlik — Xudoyberdiyeva ijodida barqaror mavjud.

Xudoyberdiyeva she'rlarining musiqiy-ritmik tuzilishi uning ijodiy individualligining muhim belgilaridan biridir. Shoira aruz va barmoq vaznlarini erkin qo'llashi bilan birga, o'z she'rlariga xos bo'lgan o'ziga xos ohang va intonatsiyani yaratishga muvaffaq bo'lgan.

Uning she'rlarida ohangdosh so'zlarning o'zaro ta'siri, so'z takrorining lirik-psixologik vazifasi va sintaktik parallelizmning his-tuyg'u kuchaytirishdagi roli alohida e'tiborga loyiq.

Masalan, "bolam bo'lding, nolam bo'lding, tolam bo'lding" kabi qofiyaviy tizim nafaqat musiqiy, balki semantik jihatdan ham yaxlit ma'no yaratamoqda.

Shoira she'rlarida dialogik intonatsiya ham muhim o'rin egallaydi. U o'quvchi bilan bevosita muloqot o'rnatib, she'rni yopiq monolog emas, balki ochiq suhbat shaklida tashkil etadi. Bu usul o'quvchini she'r makoniga jalb etib, uning emotsional ishtirokini kuchaytiradi.

"Musulmonmiz" she'ri Xudoyberdiyeva ijodidagi din va milliy o'zlik munosabatini ko'rsatuvchi asarlar qatorida muhim o'rin egallaydi. Bu she'rda Islom iymonini o'zbek milliy o'zligining ajralmas qismi sifatida tushunish an'anasi davom ettiriladi.

Biroq shoira din mavzusiga da'vatgo'ylik yoki ta'limot berish maqsadida emas, balki insonning ma'naviy ehtiyoji, ruhi va Yaratuvchi o'rtasidagi munosabatni lirik tafakkur qilish nuqtai nazaridan yondashadi. Bu yondashuv tasavvuf she'riyatining asosiy tamoyili bilan uyg'un bo'lib, uning ildizlari Navoiy, Jomiy va Rumiylar ijodiga borib taqaladi.

"Demakki, sen shoirsan" she'rida Halima Xudoyberdiyeva shoirning xalq va zamon oldidagi mas'uliyati masalasini bevosita ko'taradi. Bu tema mumtoz she'riyatda ham muhim o'rin egallagan: Navoiyning shoirlarga murojaat qilgan she'rlari, Fuzuliyning ijodkor mas'uliyati haqidagi fikrlari, Bobur she'riyatidagi ijodiy iztiroblar — bularning barchasi Xudoyberdiyeva kuylagan mavzuning boy adabiy tarixi borligini ko'rsatadi.

Shoira bu she'rda shoir shaxsini ideallashtirmaydi. Aksincha, u shoirning kuchli va zaif tomonlarini, uning mas'uliyatining og'irligini va shu bilan birga buyukligini birga ko'rsatadi. Shoir — haqiqat jarchisi, lekin u ham xato qiladigan, ham qo'rqadigan, ham azob chekaydigan insonga yo'nalgan. Aynan shu insoniylik — ulug'vorlik bilan zaiflikning birikishi — Xudoyberdiyeva shoiri haqidagi she'rlarini o'ziga xos qiladi.

Har bir buyuk shoirning ijodiy yuksakligi ko'p jihatdan u an'ana bilan qanday munosabatda bo'lishi bilan belgilanadi. Bu munosabatning uch asosiy modeli mavjud: an'anani oddiy takrorlash, an'anani butunlay rad etish va an'ana bilan ijodiy muloqot. Halima Xudoyberdiyeva uchinchi yo'lni tanlagani aniq ko'rinadi.

U mumtoz she'riyatning asosiy mavzulari, ramzlari va estetik prinsiplarini o'zlashtirib, ularga yangi hayot bag'ishlaydi. Biroq bu o'zlashtirish mexanik nusxa ko'chirish emas — bu ijodiy qayta talqin, o'z zamonasining ruhi va o'z shaxsiy tafakkuri orqali an'anaviy shakllarni yangilashdir.

Masalan, ishq lirikasida: mumtoz she'riyatda ko'pincha mavhum, ilohiy yoki allegorik bo'lgan sevgi obrazi Xudoyberdiyevada aniq, insoniy va psixologik jihatdan ishonchli bo'ladi. Ona mavzusida: an'anaviy ulug'lash ohangiga chuqur shaxsiy lirizm va hissiyot qo'shiladi. Vatan mavzusida: siyosiy va ideologik qatlam ortida sof insoniy hissiyot — uy, xotira, ildiz — o'ringa chiqadi.

O'zbek adabiyotida ayol shoirlarning alohida an'anasi mavjud: Uvaysiy (XVIII asr), Nodira (XIX asr), Dilshod Barno (XIX asr) va boshqalar. Bu an'anada ayol ovozi, ayollik tafakkuri va ayolning ijtimoiy mavqeiga oid she'rlar alohida o'rin egallaydi.

Halima Xudoyberdiyeva bu an'anani XX asrda davom ettirdi, lekin u faqat o'tmish an'anasining davomchisi emas — u bu an'anani yangi darajaga ko'tardi. Shoira ayollik his-

tuyg'ularini hech qanday ijtimoiy yoki estetik chegaralar bilan cheklamadi. Uning she'rlarida ayol — kuchli, fikrlovchi, sezuvchi, kurashuvchi, sog'inuvchi, sevadig'an va sevadigan individ sifatida namoyon bo'ladi.

Bu Xudoyberdiyevani nafaqat o'zbek, balki dunyo ayol she'riyatining yetuk vakillari qatoriga kiritish imkonini beradi.

Halima Xudoyberdiyeva she'riyatining keyingi avlod o'zbek shoirlari ijodiga ta'siri sezilmoqda. Uning lirik psixologizmi, ona mavzusidagi yangi talqinlar, poetik ramzlar tizimi va she'riy uslubning o'ziga xos xususiyatlari keyingi avlod shoirlar tomonidan o'rganildi va davom ettirildi.

Biroq eng muhimi — Xudoyberdiyeva o'zbek she'riyatida ayol ovozining to'liq huquqliligi va nozikligini isbotladi. Uning ijodi zamonaviy o'zbek ayol shoirlari uchun nafaqat estetik, balki ma'naviy yo'lko'rsatuvchi ham bo'lib xizmat qilmoqda.

Xulosa qilib aytsak, Halima Xudoyberdiyeva she'riyatidagi adabiy-estetik izlanishlar va ijodiy individuallik masalasini o'rganish quyidagi xulosalarga olib keladi:

Birinchidan, shoiraning ijodiy tafakkuri Forobiy, Ibn Sino, Umar Xayyom va Navoiy kabi mumtoz allomalar tomonidan ishlab chiqilgan nazariy-estetik poydevorga suyanadi. Bu meros Xudoyberdiyeva she'riyatida mexanik takror shaklida emas, balki yangicha talqin va zamonaviy ruh bilan boyitilgan holda namoyon bo'ladi.

Ikkinchidan, shoiraning ijodiy individualligi uning lirik qahramoni, poetik ramzlar tizimi, badiiy uslubi va she'riy intonatsiyasida o'z ifodasini topgan. Bu individuallik mumtoz an'ana bilan zamonaviylikning uyg'un sintezi asosida shakllanib, o'zbek she'riyatida o'ziga xos maqomga ega bo'lgan.

Uchinchidan, Vatan, ona, ishq va shoirlik mas'uliyati — Xudoyberdiyeva she'riyatining asosiy mavzulari — mumtoz adabiy an'anada o'z tarixiga ega bo'lsa-da, shoiralar ularni yangi estetik boylar, yangi psixologik qatlamlar va yangi insoniy tajriba bilan boyitdi.

To'rtinchidan, Halima Xudoyberdiyeva ijodi o'zbek ayol she'riyatining an'anaviy yo'nalishini XX asrda yangi bosqichga ko'tardi. Uning she'riyati zamonaviy o'zbek adabiyotshunosligida yanada chuqurroq va keng qamrovli tadqiqotlarni talab etadigan va loyiq bo'lgan adabiy hodisadir.

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash joizki, Halima Xudoyberdiyeva she'riyati — bu faqat o'tmishda qolgan adabiy meros emas. U bugungi o'quvchi uchun ham ma'naviy ozuqa, estetik zavq va insoniy his-tuyg'ular haqida fikrlashga undovchi tirik badiiy so'zdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abu Nasr Forobiy. Fozil odamlar shahri. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2011. – 248 b.
2. Aristotel. Poetika. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2006. – 136 b.
3. Гегель, Г.В.Ф. Эстетика. – Sharq yulduzi, 2014, №2. – 139-b.
4. Halima Xudoyberdiyeva. Saylanma. – Toshkent: "Sharq" nashriyot-matbaa konsemi, 2000. – 256 b.

TA'LIM, TARBIYA VA INNOVATSIYALAR

Vol 2. No 8,

5. Alisher Navoiy. Mukammal asarlar to'plami. 20 jildlik. – Toshkent: Fan, 1987–2003.
6. Ibn Sino. Tib qonunlari. – Toshkent: Fan, 1993.
7. Umar Xayyom. Ruboiylar. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 2005.
8. Qodirov P. O'zbek she'riyati tarixi. – Toshkent: O'zbekiston, 2003.
9. Normatov U. Ijod sirlari. – Toshkent: Sharq, 2002.
10. Mirzayev I. Zamonaviy o'zbek she'riyati. – Toshkent: Mumtoz so'z, 2010.